

รูปแบบกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

A Model of Moderate Class More Knowledge in the Educational Foundation Schools of Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

ประวิทย์ ประมาน

สาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Email : pp_prawit@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและความพึงพอใจต่อกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนได้และส่วนเสีย และนักเรียน จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก กึ่งโครงสร้าง ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.95 และแบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรม ค่าซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.88 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เอกสาร และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า (1) รูปแบบกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ ด้านนโยบายการจัดการกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้านบทบาทของครูผู้สอนในสถานศึกษา ด้านกิจกรรมที่สถานศึกษาได้จัดให้กับนักเรียน ด้านขั้นตอนการจัดโครงการกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้านการประเมินความสำเร็จของกิจกรรม และด้านผลการปฏิบัติ หรือผลลัพธ์ของโครงการ (2) ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นักเรียนมีระดับความพึงพอใจต่อหมวดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 หมวดการสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 หมวดการสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 หมวดการสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิตอยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 และหมวดประเด็นรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52

คำสำคัญ: กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้, ความพึงพอใจ

Abstract

The purpose of this research was to study models and satisfaction of activities of Moderate Class More Knowledge in the Educational Foundation Schools of Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The subjects of the study were 300 school directors, teachers, stakeholders, and students. The research instruments included in-depth interview research (Content Validity = 0.95) and the assessment for satisfaction of activities (Content Validity = 0.88). The data were statistically compiled according to simple data and qualitative data by documents and contents analysis. The results of the research are as follow; (1) There were 6 models of Moderate Class More Knowledge in the Educational Foundation Schools of Phra Nakhon Si Ayutthaya Province that were Moderate Class

More Knowledge's policies, teachers' roles, school activities, steps of Moderate Class More Knowledge's projects, successful activities' assessments, and practice or result of projects. (2) The satisfaction of students through Moderate Class More Knowledge's activities in the Educational Foundation Schools of Phra Nakhon Si Ayutthaya Province about type of students development activities was at moderate level (mean = 3.21), in ability creations and learning type was at moderate level (mean = 3.49), type of characteristic creation and value was at moderate level (mean = 3.49), type of subsistences, work skills, and life skills was at high level (mean = 3.63), and related type was at high level (mean = 3.52).

Keywords: Moderate Class More Knowledge's activities, Satisfaction

1. บทนำ

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นโครงการของกระทรวงศึกษาธิการที่มีจุดมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ในเชิงทฤษฎีสู่การปฏิบัติและได้รับประสบการณ์จริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ โดยสถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนอย่างหลากหลาย เพื่อเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม ความมีน้ำใจต่อกัน [1] เป็นต้น

โครงการกองทุนการศึกษาได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการ “สร้างคนดีให้แก่วัยรุ่น” ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2555 เป็นต้นมา มีสถานศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนกองทุนการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีอยู่ทั้งหมดจำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนวัดหนองไม้ซุง โรงเรียนวัดทางหลวง (เทพราชภานุรังสรรค์) โรงเรียนวัดจุฬามณี (ชุมชนจันทนประชาสรรค์) และโรงเรียนมาลาอสังเคราะห์ มีระบบการจัดการศึกษาให้กับเด็กนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2

แนวคิดการบริหารโครงการกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ซึ่งจากการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ที่สามารถนำมาสนับสนุนโครงการได้ คือ แนวคิดและทฤษฎีของคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) [2] ที่เชื่อว่าผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ประสบการณ์เป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้และต่อยอดองค์ความรู้ใหม่ การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์ตรง และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะช่วยให้เกิดความรู้ใหม่และบทบาทของครูผู้สอนที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด

การเรียนรู้ที่ดี ซึ่งจากรายงานผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ตามนโยบายของรัฐบาลได้ เพราะไม่เข้าใจจุดมุ่งหมาย ไม่มีการบริหารทรัพยากรที่ดี การประชาสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้กับส่วนเสีย เป็นต้น จึงจะทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษานั้นขาดประสิทธิภาพ

การวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นการศึกษารูปแบบกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษาของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในการดำเนินงานของโรงเรียนกองทุนการศึกษาตามนโยบายรัฐบาล คือ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาเรียน” สู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับโรงเรียนอื่นๆ ได้มาศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียนเพื่อนำกลับไปประยุกต์ให้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย (Purpose of Research)

- 2.1 เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. ขอบเขตการวิจัย (Delimitation)

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษารูปแบบและความพึงพอใจต่อกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ประกอบด้วย 5 หมวด คือ หมวดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมวดการสร้างเสริมสมรรถนะ และการเรียนรู้ หมวดการสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม หมวดการสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิต และหมวดประเด็นรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2 ขอบเขตด้านประชากร

เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และบุคลากรภายนอกที่มีส่วนได้และส่วนเสีย

3.3 ขอบเขตด้านวิธีการดำเนินงาน

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก กึ่งโครงสร้าง และแบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

3.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

ประกอบด้วย 4 โรงเรียนกองทุนการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

3.4.1 โรงเรียนวัดหนองไม้ซุง อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.4.2 โรงเรียนวัดทางหลวง (เทพราชภูริรังสรรค์) อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.4.3 โรงเรียนวัดจุฬามณี (ชุมชนจันทนประชาสรรค์) อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.4.4 โรงเรียนมาลาอีสงเคราะห์ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 2 กลุ่ม (ข้อมูล ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2559) ดังนี้

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากร

ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนได้และส่วนเสีย เช่น ผู้ปกครอง หัวหน้าชุมชน หรือหมู่บ้าน คณะกรรมการสถานศึกษา รวมจำนวน 85 คน และนักเรียน จำนวน 919 คน

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนได้และส่วนเสีย เช่น ผู้ปกครอง หัวหน้าชุมชน หรือหมู่บ้าน คณะกรรมการสถานศึกษา รวมจำนวน 12 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพราะต้องการผู้ที่มีความรอบรู้ในหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงต่อกิจกรรม และนักเรียน จำนวน 288 คน โดยใช้สูตรการคำนวณตามวิธีของของยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียนแต่ละช่วงชั้นของโรงเรียน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก กึ่งโครงสร้าง “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และแบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เท่ากับ 0.95 และ 0.88 ตามลำดับ จากการประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” กับนักเรียนของแต่ละโรงเรียนๆ ละ 67 คน รวม 288 คน และข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนได้และส่วนเสียของแต่ละโรงเรียนๆ ละ 3 คน รวม 12 คน

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ และข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เอกสารและการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่ออธิบาย ตีความ สร้างข้อสรุปด้วยวิธีอุปนัย

5. ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยแบ่งออกได้ 2 ประเด็น ดังนี้

5.1 รูปแบบกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีองค์ประกอบ 6 ด้าน ดังนี้

5.1.1 ด้านนโยบายการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

พบว่า ได้ดำเนินการสนองนโยบายของรัฐบาลภายใต้การกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 และมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก อาทิเช่น สถาบันอุดมศึกษา บริษัทเอกชน องค์กรบริหารงานส่วนท้องถิ่น โดยมีจุดเน้นที่การเพิ่มพูนทักษะ การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงาม และความมีน้ำใจต่อกัน

5.1.2 ด้านบทบาทของครูผู้สอนในสถานศึกษา

พบว่า บทบาทของครูผู้สอนในสถานศึกษาของโรงเรียนกองทุนการศึกษา ต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิดและทฤษฎีของจุดมุ่งหมายโครงการพัฒนาครูผู้สอนให้เป็นนักพัฒนาการออกแบบการจัดการกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่มีคุณภาพเพื่อให้ นักเรียนเกิดองค์ความรู้ที่คงทน และเกิดทักษะตามที่ต้องการ ต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมและกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจและความต้องการเฉพาะบุคคลทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ตลอดเวลา สร้างบรรยากาศและจัดสถานการณ์ที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน องค์กร หรือหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และเป็นนักวิเคราะห์ และประเมินผลโครงการตามสภาพจริง ตั้งแต่ก่อนการเริ่มกิจกรรม ระหว่างดำเนินกิจกรรมและภายหลังจากดำเนินกิจกรรมผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ ทักษะกระบวนการหรือชิ้นงานตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ เพื่อนำข้อมูลไปสะท้อน (Reflection) สิ่งที่เกิดขึ้นแต่ละกิจกรรม เป็นการทบทวนการทำงานของตนเองว่ามีประเด็นที่ต้องปรับปรุงหรือพัฒนา

5.1.3 ด้านกิจกรรมที่สถานศึกษาได้จัดให้กับนักเรียน

พบว่า จัดโครงสร้างกิจกรรมให้กับนักเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะ และการเรียนรู้ กิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม และกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิต ซึ่งการออกแบบกิจกรรมต้องเป็นไปตามพัฒนาการการเรียนรู้

ของผู้เรียนตามความสนใจ และความถนัด โดยประเมินองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง เช่น อุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบกับการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมเป็นระยะและต่อเนื่องตามสภาพจริง

5.1.4 ด้านขั้นตอนการจัดโครงการกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

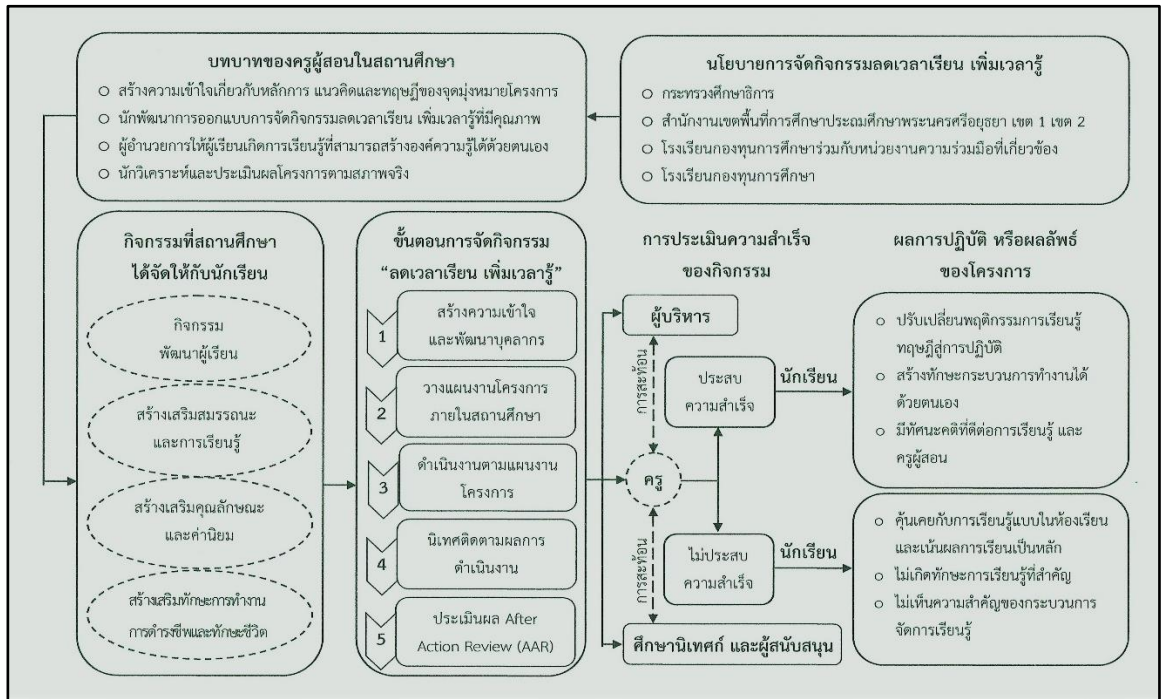
พบว่า มีขั้นตอนการจัดโครงการกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การอบรมผู้บริหาร และครู การประชุมและเตรียมความพร้อมทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียน การดำเนินงานตามแผนงาน การนิเทศติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ และสร้างความเข้าใจในการนำนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

5.1.5 ด้านการประเมินความสำเร็จของกิจกรรม

พบว่า มีการประเมินความสำเร็จของกิจกรรม ประกอบด้วย การประเมินผลตามสภาพจริง การประเมินผลจากการมีส่วนร่วม และการประเมินผล After Action Review (AAR) โดยการสะท้อนของผู้บริหาร ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์และผู้สนับสนุน

5.1.6 ด้านผลการปฏิบัติ หรือผลลัพธ์ของโครงการ

พบว่า มีผลการปฏิบัติ หรือผลลัพธ์ของโครงการ โดยใช้ในการประเมินผล After Action Review (AAR) ประกอบด้วย 4 ประเด็น คือ สิ่งที่คาดหวัง สิ่งที่เกิดขึ้นจริง ความแตกต่างจากเดิม และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ซึ่งแบ่งออกได้ 2 ด้าน ประกอบด้วยด้านที่ 1 คือ ผู้เรียนประสบความสำเร็จ กับด้านที่ 2 คือ ผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จ

แผนภูมิภาพที่ 1 รูปแบบกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

5.2 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งแบ่งออกได้ 5 หมวด ดังนี้
5.2.1 หมวดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

พบว่า นักเรียนมีระดับความพึงพอใจต่ออยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21

5.2.2 หมวดการสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้

พบว่า นักเรียนมีระดับความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49

5.2.3 หมวดการสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม

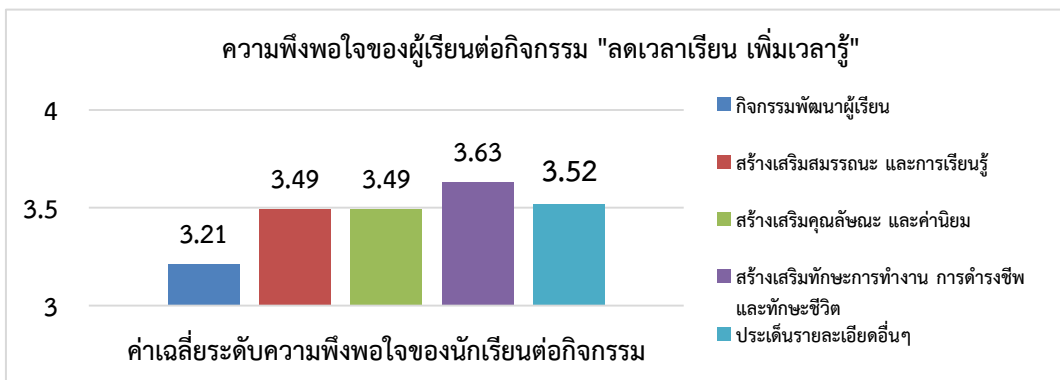
พบว่า นักเรียนมีระดับความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49

5.2.4 หมวดการสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพ และทักษะชีวิต

พบว่า นักเรียนมีระดับความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63

5.2.5 หมวดประเด็นรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

พบว่า นักเรียนมีระดับความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52

แผนภูมิภาพที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

6. การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ 2 ประเด็น ดังนี้

6.1 รูปแบบกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา มีองค์ประกอบทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้านบทบาทของครูผู้สอนในสถานศึกษา ด้านกิจกรรมที่สถานศึกษาได้จัดให้กับนักเรียน ด้านขั้นตอนการจัดโครงการกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้านอุปสรรค หรือข้อจำกัดในการดำเนินกิจกรรม ด้านการประเมินความสำเร็จของกิจกรรม และด้านผลการปฏิบัติ หรือผลลัพธ์ของโครงการ ซึ่งทั้ง 4 โรงเรียน ได้ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลภายใต้การกำกับและติดตามผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสอดคล้องกับ อังศุมาลิน เคนจัตรัส [3] ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบโปรแกรมพลศึกษาและกีฬา ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบของรูปแบบโปรแกรมพลศึกษาและกีฬาในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ มีองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านบทบาทของโรงเรียน ด้านบทบาทของครู ด้านบทบาทของนักเรียน ด้านแนวการบริหารจัดการโปรแกรมพลศึกษาและกีฬา และด้านการประเมินผลโปรแกรมพลศึกษาและกีฬา

นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ อรุณณี จิระพลังทรัพย์ [4] ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพลศึกษาระดับปฐมวัย กรณีศึกษา โรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ และโรงเรียนอนุบาลเด่นหล้า ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมพลศึกษามีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านแนวคิดและหลักการ ด้านจุดมุ่งหมาย ด้านการจัดกิจกรรมพลศึกษา และด้านการประเมินผล นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ คือ การเตรียมความพร้อมใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการเงินงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ และด้านการจัดการเรียนการสอน

แต่อย่างไรก็ตาม โรงเรียนกองทุนการศึกษาทั้ง 4 แห่ง ก็ยังมีความแตกต่างกันอยู่บ้างในการปฏิบัติ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน หรือผู้ที่มี

ส่วนได้และส่วนเสีย ไม่เห็นถึงความสำคัญของโครงการว่าจะต้องพัฒนาผู้เรียนทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงาม และความมีน้ำใจต่อกัน แต่กลับมองว่าเป็นเรื่องที่ไม่ควรกระทำ เพราะจะมีภาระงานเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้องค์ประกอบของรูปแบบไม่ได้มีความแตกต่างไปจากแนวทางของรัฐบาลหรือเป็นการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น

6.2 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 4 แห่ง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.46 อาจเป็นเพราะกิจกรรมยังไม่มีหลากหลายตอบสนองความต้องการได้ทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ที่เชื่อว่า ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อมอย่างกระตือรือร้น โดยต้องมีการจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ อาทิเช่น วิธีการสอน สื่อ และแหล่งเรียนที่ใหม่และทันสมัย การสร้างประสบการณ์ใหม่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนที่ก่อให้เกิดการกระตุ้นการเรียนรู้ การเรียนรู้จากการลงมือทำ [5] เป็นต้น

นอกจากนั้น ผลงานวิจัยของวาสน์ กรมจรรยา [6] ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ เรื่องสารในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ เกศราพร พยัคฆ์เรือง [7] ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แต่เมื่อพิจารณาแยกเป็นหมวดกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีระดับความพึงพอใจต่อหมวดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 มีระดับความพึงพอใจต่อหมวดการสร้างเสริมสมรรถนะ

และการเรียนรู้ที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ระดับความพึงพอใจต่อหมวดการสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 มีระดับความพึงพอใจต่อหมวดการสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิตอยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 และมีระดับความพึงพอใจต่อหมวดประเด็นรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเตรียมการดำเนินงานโครงการของโรงเรียนกองทุนการศึกษา ยังขาดความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของโครงการ การจัดเตรียมทรัพยากรสนับสนุนไม่เอื้ออำนวยความสะดวกให้กับทั้งครูผู้สอนและนักเรียน เกิดการตื่นตัวที่จะเรียนรู้ ครูผู้สอนเองก็ไม่สามารถปรับบทบาทของตนเองได้ทัน จึงทำให้ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจากการสังเคราะห์งานวิจัย [8-9] ชี้ให้เห็นว่า โครงการจะดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จได้นั้น ควรพิจารณาอยู่ 3 ด้าน คือ ด้านจุดมุ่งหมาย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งการกระจายอำนาจไปยังผู้ที่รับผิดชอบกิจกรรมต่างๆ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลาย

7. บทสรุป

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับรูปแบบการกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้พื้นที่การศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จำนวน 4 แห่ง พบว่า มีการจัดกิจกรรมตามนโยบายของรัฐบาลภายใต้การกำกับและติดตามผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ และมีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมือนกัน ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านนโยบายการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้านบทบาทของครูผู้สอนในสถานศึกษา ด้านกิจกรรมที่สถานศึกษาได้จัดให้กับนักเรียน ด้านขั้นตอนการจัดโครงการกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้านการประเมินความสำเร็จของกิจกรรม และด้านผลการปฏิบัติ หรือผลลัพธ์ของโครงการ

ส่วนการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุน

ทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 5 หมวดกิจกรรม โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ “ปานกลาง”

8. กิตติกรรมประกาศ

โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษารูปแบบกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองของโรงเรียนวัดหนองไม้ซุง โรงเรียนวัดทางหลวง (เทพราชราษฎร์รังสรรค์) โรงเรียนวัดจุฬามณี (ชุมชนจันทนประชาสรรค์) และโรงเรียนมาลาอิสลามเคราะหะ รวมทั้งคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาที่สนับสนุนทุนวิจัย และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย มา ณ โอกาสนี้

9. เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ, “คู่มือแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” , สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กรุงเทพมหานคร, 2558.
- [2] Bedhar, A., Cunningham, D. T., Duffy, T., & Pery, D., “Theory in Practice: How do We Link? In G. Anglin (Ed.), Instructional Technology: Post, present, end future (2nd ed). Englewood, Co: Libraries Unlimited. 1991.
- [3] อังศุมาลิน เคนจัตรัส, “รูปแบบโปรแกรมพลศึกษา และกีฬา ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี, 2559.
- [4] อรุณณี จิระพลังทรัพย์, “การจัดกิจกรรมพลศึกษาระดับปฐมวัย กรณีศึกษาโรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ และโรงเรียนอนุบาลเด่นหล้า”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทางการกีฬา, มหาวิทยาลัยมหิดล, 2552.
- [5] ทิศนา ขัมมณี, “ศาสตร์การสอน”, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พิมพ์ครั้งที่ 18), 2557.
- [6] วาสน์ กรมจรรยา, “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิซิม กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ เรื่อง สารในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6”,

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.

- [7] เกศราพร พยัคฆ์ เรือง, “ผลการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554.
- [8] สุรินทร์ มั่นประสงค์, “การบริหารจัดการกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โรงเรียนอนุบาลพิษณุโลก” รายงานการศึกษาส่วนบุคคลหลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูง สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559.
- [9] ศิริกาญจน์ งามช่าง, “การประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 2560.